

भद्रकुमारी घलेको निबन्धकारिता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र
सङ्काय अन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागको
स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं
पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी
तारा बनेम
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर, काठमाडौं
२०७०

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागको २०६७/०६८ का छात्रा **तारा बनेमले** स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि तयार गर्नु भएको **भद्रकुमारी घलेको निबन्धकारिता** शीर्षकको शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कन गरी स्वीकृत गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति

- (१)

प्रा.डा. देवीप्रसाद गौतम
(विभागीय प्रमुख)
- (२)

सह-प्राध्यापक सुस्मिता नेपाल
(बाह्य परीक्षक)
- (३)

उप-प्रा. रजनी ढकाल
(शोध निर्देशक)

मिति : २०७०/१०/

शोध निर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि **भद्रकुमारी घलेको निबन्धकारिता** शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र **तारा बनेमले** मेरा निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । मेहनतका साथ तयार गरिएको यस शोधकार्यको संयोजन तथा अध्ययन कार्यबाट म सन्तुष्ट छु । यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग समक्ष पेस गर्न सिफारिस गर्दछु ।

उप-प्रा. रजनी ढकाल
शोध निर्देशक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि., कीर्तिपुर

मिति : २०७०/१०/

कृतज्ञता ज्ञापन

भद्रकुमारी घलेको निबन्धकारिता शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मैले आदरणीय गुरुआमा रजनी ढकालज्यूको कुशल निर्देशनमा तयार पारेकी हुँ । उहाँले आफ्नो अमूल्य समय मलाई प्रदान गरी आवश्यक प्रेरणा, सल्लाह, सुभावा र मार्गनिर्देशनबाट यो शोधपत्र तयार भएको हो ।

प्रस्तुत शोधप्रस्ताव स्वीकृत गरी शोधकार्यका लागि अनुमति प्रदान गर्नु हुने आदरणीय गुरु देवीप्रसाद गौतमज्यूप्रति म हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । शोधपत्र तयार गर्दा सुभावा सल्लाह दिनु हुने आदरणीय गुरु नारायण गडतौलाज्यू तथा शोधपत्र लेखनका क्रममा आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराउने केन्द्रीय पुस्तकालय कीर्तिपुरलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

जीवनको प्रारम्भदेखि नै कार्यक्षेत्रमा लाग्न प्रेरणा, सहयोग र परिवेश प्रदान गर्नु हुने परमपुज्य पिता नरबहादुर वनेम माता पद्मा वनेम तथा दाजु भाउजूहरू र दिदी बहिनीप्रति हार्दिक श्रद्धाभाव व्यक्त गर्दछु । शोध लेखनका क्रममा आ-आफ्नो स्थानबाट सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण मित्रहरूप्रति ऋणी छु । प्रस्तुत शोधपत्र शुद्धसँग टङ्कण गरिदिनु हुने श्री वृष रावलज्यूप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

अन्त्यमा प्रस्तुत शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि नेपाली केन्द्रीय विभाग, त्रि.वि., कीर्तिपुर समक्ष पेस गर्दछु ।

शोधार्थी
तारा वनेम
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि., कीर्तिपुर

क्रमाङ्क : १८९
शैक्षिक सत्र : २०६६/०६७
मिति : २०७०/१०/

विषय सूची

पृष्ठ

पहिलो परिच्छेद शोध परिचय

१.१	विषय परिचय	१
१.२	शोध समस्या	१
१.३	शोधका उद्देश्यहरू	२
१.४	पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.५	शोधकार्यको औचित्य	५
१.६	शोधकार्यको सीमा	५
१.७	शोधविधि	६
	१.७.१ सामग्री सङ्कलन विधि	६
	१.७.२ विश्लेषणको ढाँचा	६
१.८	शोधपत्रको रूपरेखा	६

दोस्रो परिच्छेद निबन्ध विश्लेषणका आधारहरू

२.१	विषय परिचय	७
२.२	निबन्धको पूर्वीय मान्यता	७
२.३	निबन्धको पाश्चात्य मान्यता	७
२.४	निबन्धको परिभाषा	८
२.५	निबन्धको स्वरूप	१०
२.६	निबन्धका तत्त्वहरू	११
	२.६.१ विषयवस्तु	१२
	२.६.२ उद्देश्य	१२
	२.६.३ भाषाशैली	१२
२.७	निष्कर्ष	१३

तेस्रो परिच्छेद भद्रकुमारी घलेको निबन्ध यात्रा र प्रवृत्ति

३.१	विषय परिचय	१४
३.२	निबन्ध यात्रा	१५
	३.२.१ पूर्वार्द्ध चरण (२०४५-२०५९ सालसम्म)	१५
	३.२.२ उत्तरार्द्ध चरण (२०६० सालदेखि हालसम्म)	१६
३.३	भद्रकुमारी घलेका निबन्धात्मक प्रवृत्तिहरू	१८
	३.३.१ आत्मपरकता/निजात्मकता	१८
	३.३.२ चिन्तनशीलता	१९
	३.३.३ समस्यामूलकता	१९
	३.३.४ राष्ट्रवादी भावना	२०
	३.३.५ नारीवादी भावना	२०
	३.३.६ व्यङ्ग्यात्मकता	२१
३.४	निष्कर्ष	२१

चौथो परिच्छेद
भद्रकुमारी घलेका निबन्धको विश्लेषण

४.१	विषय परिचय	२३
४.२	'राष्ट्रिय चिन्तन' निबन्ध सङ्ग्रहका निबन्धहरूको विश्लेषण	२३
	४.२.१ विषयवस्तु	२४
	४.२.२ भाषाशैली	२६
४.३	'समय दृष्टि' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	२७
	४.३.१ विषयवस्तु	२७
	४.३.२ भाषाशैली	३०
४.४	'राजसंस्थाप्रति नेपालीको आस्था' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	३१
	४.४.१ विषयवस्तु	३२
	४.४.२ भाषाशैली	३४
४.५	'सृष्टिको धरोहर नारी' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	३४
	४.५.१ विषयवस्तु	३५
	४.५.२ भाषाशैली	३९
४.६	'आइमाई हिजो आज भोली' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	३९
	४.६.१ विषयवस्तु	४०
	४.६.२ भाषाशैली	४४
४.७	'आजको मेरो मन' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	४५
	४.७.१ विषयवस्तु	४५
	४.७.२ भाषाशैली	४९
४.८	'अहिलेको परिस्थिति' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	४९
	४.८.१ विषयवस्तु	५०
	४.८.२ भाषाशैली	५४
४.९	'जीवन र समाजसेवा' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	५५
	४.९.१ विषयवस्तु	५५
	४.९.२ भाषाशैली	६०
४.१०	'राष्ट्र र राष्ट्रियता' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	६१
	४.१०.१ विषयवस्तु	६१
	४.१०.२ भाषाशैली	६३
४.११	'मेरो जीवन यात्रा' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	६४
	४.११.१ विषयवस्तु	६४
	४.११.२ भाषाशैली	६७
४.१२	'घलेको इतिहास' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	६८
	४.१२.१ विषयवस्तु	६८
	४.१२.२ भाषाशैली	७०
४.१३	'आजको माहोल' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	७०
	४.१३.१ विषयवस्तु	७१
	४.१३.२ भाषाशैली	७३
४.१४	'मान्छे मान्छे बनौ' निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	७३
	४.१४.१ विषयवस्तु	७४
	४.१४.२ भाषाशैली	७७

४.१५	‘म’ निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	७८
	४.१५.१ विषयवस्तु	७८
	४.१५.२ भाषाशैली	८०
४.१६	‘राष्ट्रिय सम्पदा’ निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	८१
	४.१६.१ विषयवस्तु	८१
	४.१६.२ भाषाशैली	८४
४.१७	‘चरम सीमामा’ निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	८५
	४.१७.१ विषयवस्तु	८५
	४.१७.२ भाषाशैली	८८
४.१८	‘बुद्ध्यौलीको गन्थन’ निबन्ध सङ्ग्रहको विश्लेषण	८८
	४.१८.१ विषयवस्तु	८९
	४.१८.२ भाषाशैली	९२
४.१९	निष्कर्ष	९३

पाँचौं परिच्छेद
सारांश तथा निष्कर्ष

सन्दर्भसामग्री सूची

सङ्क्षेपिकृत शब्दहरू

छै.सं.	:	छैठौ संस्करण
त्रि.वि.	:	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
दो.सं.	:	दोस्रो संस्करण
ने.रा.प्र.प्र.	:	नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
पृ.	:	पृष्ठ
ले.	:	लेखक
वडा. नं.	:	वडा नम्बर
वि.सं.	:	विक्रम संवत्